

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

NOTAT

Til:

Fra:
Monica Andresen

Vår ref.
10/1667-7 /SF-471, SF-551, SF-711,
SF-865, SF-900 /

Dato:
15.04.2011

OMBUDETS UTTALELSE

SAKENS BAKGRUNN

Likestillings- og diskrimineringsombudet bygger på partenes skriftlige redegjørelser i fremstillingen av sakens bakgrunn.

Britt`s Boutiqe har lokaler i Storgata 89 i Tromsø. Virksomhetens inngangsdør og gulvet inne i lokalene er høyere enn bakkeplan, i tillegg er det en kant under dørterskelen som stikker ut mot gateplan. Personer med nedsatt bevegelsesevne henvises til en sideinngang, hvor det er adkomst via en dør med rampe og en heis.

PARTENES SYN PÅ SAKEN

I Klagen fremgår det at virksomhetens lokaler ikke er tilgjengelig for rullestolbrukere. Norges Handikapforbund Tromsø (NHF) har i alt undersøkt tilgjengelighet til 10 publikumsrettede virksomheter i Tromsø sentrum.

NHF anfører at døren i hovedinngangen vender innover. Døren har ikke elektrisk døråpner og er 17,5 centimeter høyere enn gateplanet utenfor lokalene. I tillegg er det

en kant av stein under dørterskelen som stikker ut fire centimeter, noe som begrenser tilgjengeligheten for personer med rullestol eller nedsatt bevegelsesevne.

Britt's Boutique har redegjort for saken ved innehaver Britt Sjurelv Skogvik. Hun viser til at de har fått laget en rampe som kan benyttes av folk som har vanskeligheter med høydeforskjellen i inngangspartiet. I tillegg har de en inngang til lokalene fra Havnegata, der rullestolbrukere kan ta heisen opp til lokalene.

Skogvik mener at listen i inngangspartiet, som stikker fire centimeter ut, må være der ifølge brannforskriftene for å redusere luft tilstrømningen dersom brann oppstår. Virksomheten viser også til at de ukentlig betjener rullestolbrukere som er fornøyd med tilgjengeligheten. Hun viser til at dette gjelder for Optik Spesialbutikken i Nord, Britt's Boutique og Hansens Spisebord.

RETTLIG GRUNNLAG

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings# og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Denne saken reiser spørsmål om virksomhetens plikt til å sikre universell utforming, det vil si generell tilgjengelighet, etter diskriminerings# og tilgjengelighetslovens § 9.

Offentlige og private virksomheter som brukes av allmennheten har en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon.

Med universell utforming menes utforming av hovedløsningen i de fysiske forholdene, inkludert informasjons# og kommunikasjonsteknologi (IKT), slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig, jf § 9 annet ledd. Dette betyr at virksomhetens fasiliteter, som skal benyttes av allmennheten (kunder eller besøkende), skal utformes på en slik måte at flest mulig får tilgang til de tjenester virksomheten tilbyr. Det er hovedløsningen som skal være universelt utformet. Det vil derfor være i strid med bestemmelsen at det lages egne løsninger eller innganger for bestemte grupper. Dette gjelder særskilt for løsninger som er stigmatiserende eller nedverdiggende.

Plikten til å gjennomføre tiltak for å sikre universell utforming faller bort dersom virksomheten sannsynliggjør at det vil innebære en uforholdsmessig byrde, jf § 9 tredje ledd. I den konkrete uforholdsmessighetsvurderingen skal imidlertid den positive effekten og viktigheten av tilretteleggingen veies mot kostnader og andre former for belastning tilretteleggingen kan medføre. Lovgiver har bestemt at det særlig skal legges vekt på:

1. effekten av tilretteleggingen for å nedbygge funksjonshemmende barrierer
2. om virksomhetens funksjon er av offentlig art
3. nødvendige kostnader ved tilretteleggingen

4. virksomhetens ressurser
5. sikkerhetsmessige hensyn
6. vernehensyn

Dersom ombudet kommer til at det vil være en uforholdsmessig byrde å rette de påklagede forholdene i tråd med kravene til universell utforming, betyr ikke det at virksomheten kan unnlate å gjøre noe som helst. Virksomheten er uansett forpliktet til å jobbe for best mulig tilgjengelighet for flest mulig.

Etter diskriminerings# og tilgjengelighetslovens § 13 er det opp til innklagede å sannsynliggjøre at det ikke har forekommet diskriminering i strid med loven.

OMBUDETS VURDERING

Britt's Boutique er en virksomhet som har plikt til å sikre at virksomhetens hovedløsninger er universelt utformet etter diskriminerings# og tilgjengelighetslovens § 9. Virksomheten har derfor plikt til å tilrettelegge de deler av virksomhetens fysiske miljø som benyttes av allmennheten (*kunder eller andre*) på en slik måte at flest mulig, uavhengig av individuelle forutsetninger, har tilgang til virksomhetens tilbud og service.

Er krav til universell utforming oppfylt?

Ombudet tar ikke stilling til om virksomheten som sådan er universelt utformet. Det ombudet skal ta stilling til er om de påklagede forhold hos Britt's Boutique tilfredsstillende kravet til universell utforming.

Ombudet har i sin tidligere praksis slått fast at virksomheter som bare har adkomst via trapper eller hvor det er en høy terskel i inngangsdøren, ikke er i tråd med kravene til universell utforming, da dette begrenser tilgjengelighet for personer med nedsatt bevegelsesevne. Følgelig er ikke lokalene til Britt's Boutique i Storgata 89 universelt utformet.

Vil krav om universell utforming være uforholdsmessig?

Ombudet må deretter vurdere om Britt's Boutique har sannsynliggjort at det foreligger omstendigheter som medfører at det vil være en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming av virksomhetens lokaler. Det er virksomheten som har bevisbyrden for at det vil være en uforholdsmessig byrde å gjøre inngangspartiet universelt utformet.

Virksomheten har i sin redegjørelse vist til at de har en sideinngang som er tilgjengelig for rullestolbrukere. Ombudet har tidligere i sin praksis lagt til grunn at særløsninger, som eksempel egen inngang for personer med nedsatt funksjonsevne, ikke er i tråd med kravet til universell utforming. Det er hovedløsningen, her hovedinngangen, som skal universelt utformes uavhengig av utformingen av

sideinngangen.

Virksomheten viser til at de har fått laget en rampe som kan benyttes av folk med nedsatt bevegelsesevne. Dette er ikke en fast montert rampe, men en mobil rampe som legges ut ved behov. Ombudet har i sin tidligere praksis slått fast at en ordning hvor betjeningen må tilkalles for at personer med rullestol kan komme inn, ikke er i tråd med kravet til universell utforming. Standarden universell utforming bygger blant annet på prinsippet om samfunnet må tilrettelegges på en slik måte at personer med nedsatt funksjonsevne kan klare seg på eget hånd uten å være nødt til å tilkalle hjelp.

Lovgiver har også bestemt at det ved uforholdsmessighetsvurderingen blant annet skal legges vekt på virksomhetens ressurser og tilretteleggingens effekt. Universell utforming av lokalene vil ha stor effekt for tilgjengeligheten for personer med nedsatt bevegelsesevne. I denne saken er det spørsmål om å bygge en rampe i inngangspartiet slik at også personer med rullestol kan komme inn på eget hånd. Virksomheten har ikke vist til dårlig økonomi eller andre fysiske hindringer som gjør det vanskelig eller umulig å bygge eller mure en liten rampe i inngangspartiet. Det er ikke nødvendig med en stor rampe for å kompensere for en høydeforskjell på 17,5 centimeter, dermed vil det ikke være forbundet store kostnader til et slikt enkelt tiltak. Ombudet kan heller ikke se at installering av elektrisk døråpner vil innebære en uforholdsmessig byrde, særlig i denne saken hvor det er tre virksomheter som deler på inngangen.

Virksomheten har bare vist til at de har en sideinngang hvor det er mulig for rullestolbrukere å komme inn. Ombudet har ikke tatt stilling til om denne sideinngangen er universelt utformet, da egne innganger for personer med nedsatt funksjonsevne er i strid med kravet til universell utforming. På bakgrunn av dette mener ombudet at virksomheten ikke har sannsynliggjort at det vil være uforholdsmessig byrdefullt for virksomheten å universelt utforme inngangspartiet.

KONKLUSJON

Ombudet konkluderer med at de påklagede forhold hos Britt's Boutique er i strid med kravene til universell utforming.

***

Ombudet ber om virksomhetens tilbakemelding på ombudets uttalelse innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet.

07.04.2011
Sunniva Ørstavik
likestillings# og diskrimineringsombud